

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 051/2017

PE u RE rispettivament

(l-ilmentaturi)

vs

GlobalCapital Financial Management Ltd.

(C 30053) (il-provditur tas-servizz)

Seduta tal-25 ta' Marzu 2019

L-Arbitru

Ra l-ilment fejn l-ilmentaturi bazikament jissottomettu:

Illi l-provditur kien tahom parir sabiex jinvestu s-somma ta' £Stg 34,290.57 fil-31 ta' Lulju 2008.

Illi l-provditur tas-servizz ma mexiex fl-ahjar interess taghhom skont ir-regim regolatorju kif ukoll naqas mill-obbligi fiducjarji tieghu skont dak li jipprovdi l-Kodici Civili, b'dan li l-provditur tas-servizz ma mexiex b'mod gust, ekwu u ragonevoli mal-ilmentaturi.

Illi l-provditur tas-servizz ma adempixxiex ruhu mal-obbligazzjonijiet kuntrattwali meta l-agir ilmentat jikkostitwixxi negligenza grossolana, *culpa lata* u *recklessness* u, ghalhekk, hatja ta' *investment misselling*.

Illi l-prodott kien ta' riskju gholi u ma kienx *suitable* ghac-cirkostanzi taghhom meta l-ilmentaturi kienu iddikjaraw ruhhom li kienu '*very cautious*'.

Illi l-provditur tas-servizz approfitta ruhu min-nuqqas ta' taghrif u esperjenza tal-ilmentaturi u hadilhom il-firma fuq *pre-printed standard contract forms* li l-ilmentaturi bl-ebda mod ma innegojzawhom, u whud minn dawn iddikjarazzjonijiet kienu jmorru kontra l-assikurazzjonijiet li l-istess provditur tas-

servizz kien tahom u, ghalhekk, agixxa b'nuqqas ta' *buona fede*; u dan l-agir kien intenzjonat li jeskolpa lill-provditur tas-servizz mill-*misselling* li kien qed jaghmel.

Illi zamm mistur mill-ilmentaturi r-riskji li jgorru investimenti *asset-backed securities* bhalma kien il-*Keydata Lifemark* li nbiegh lill-ilmentaturi.

Ghalhekk qed jitolbu li jigu moghtija kumpens billi jinghataw lura s-somma ta' flus li tilfu u, *cioè*, £Stg 28,210.88 bl-imghaxijiet fuqhom.

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz li tghid:

1. Illi, preliminarjament, u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, l-eccepjenti ma hijiex il-legittimu kuntradittur tal-ilmentaturi, u hija s-socjetà emmetrici estera *Lifemark S.A.* li ghandha twiegeb ghat-talbiet tal-ilmentaturi u, ghaldaqstant, is-socjetà intimata ma tistax tinzamm responsabbli ghal kwalunkwe telf li l-investment seta' garrab l-ilmentaturi;
2. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-talbiet tal-ilmentaturi in kwantu bbazati fuq responsabbiltà kontrattwali huma preskritti a tenur tal-art. 2156 (f) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. Illi, preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-talbiet tal-ilmentaturi in kwantu bbazati fuq responsabbiltà extra kontrattwali huma preskritti a tenur tal-art. 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
4. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-azzjoni odjerna hija perenta ai termini tal-Artikolu 1222(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, in kwantu jidher illi l-ilment odjern jittratta allegazzjoni li l-kunsens tal-ilmentaturi ittiehed b'xi ngann u/jew vizzju tal-kunsens (ara pagna 7 u 8, u pagna 28 paragrafu 11(ii)) jew li ma kinetx informata bin-natura u riskji tal-investment b'tali mod li kieku ma kinetx tidhol ghalha;
5. Illi ai fini tal-ewwel talba u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, l-allegazzjoni tal-ilmentaturi illi s-socjetà intimata naqset mill-obbligi taghha (inkluz dawk regolatorji) versu l-ilmentaturi hija kkontestata; Illi bir-rispett kollu, it-talba tal-ilmentaturi ghal kopja tas-'*Suitability Test*' hija assurda u ma tinftehimx. Illi kif indikat mill-isem

stess is-*'Suitability Test'* huwa process illi sar abbazi tal-informazzjoni provduta mill-istess ilmentaturi, liema informazzjoni hija migbura fid-dokumenti 'Ai' u 'Ci' esebiti mill-istess ilmentaturi mal-ilment taghhom u ghalhekk oltre li mhux il-kaz li d-dokumentazzjoni relattiva ma gietx provduta lilhom kif allegat minnhom fl-ilment; Illi ghalhekk it-talbiet u rimedji tal-ilmentaturi fl-Ewwel (1) Talba taghha ghandhom jigu michuda fl-intier taghhom stante illi huma infondati;

6. Illi, fil-mertu, u minghajr pregudizzju ghall-premess, huwa car illi l-ilment jittratta effettivament kwistjoni ta' telf fl-investment; illi ghalhekk qed jigi eccepit il-*casus* in kwantu l-eccepjenti ma tistax tinsab responsabbli ghal telf li sehh f'investment li ma kinetx tiggstixxi; u dan appartu l-fatt illi fornitur ta' servizzi finanzjarji jagixxi bhala intermedjarju biss bejn l-emmettur tal-prodott u l-investitur ghax-xiri tal-investment;
7. Illi minghajr pregudizzju ghall-premess, hemm kunflitt lampanti, u inkompatibilita' bejn l-ilment dwar it-telf effettiv tal-kapital u t-talbiet fl-ilment – l-ilment proprju jirrigwarda t-telf materjali tal-kapital (ara pagna 8 punt 2.3.2), mentri t-talbiet jirrigwardaw nuqqasijiet regolatorji li r-rimedju ghalihom mhux necessarjament jinkludi hlas tal-kapital mitluf izda, min-natura ta' dawk l-allegazzjonijiet jgorru maghhom sanzjonijiet diversi u izjed approprjati taht l-Artikolu 26 tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta – u, ghaldaqstant, it-talbiet tal-ilmentaturi m'ghandhomx jintlaqghu;
8. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-tieni (2) talba tal-ilmentaturi hija infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-socjeta' intimata mxiet fl-ahjar interess tal-klijenti taghha b'mod gust, ekwu u ragonevoli u s-socjeta' intimata ma naqsitx mill-obbligi regolatorji, legali u fiducjarji taghha meta bhala intermedjarja licenzjata taht l-Att Dwar Servizzi ta' Investment (Kap. 370) bieghet il-prodott '*Lifemark S.A. Secure Income Bond 3 GBP – G'* fil-31 ta' Lulju 2008 lill-ilmentaturi kif allegat minnhom;
9. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-tielet (3) talba tal-ilmentaturi hija infondata fil-fatt u fid-dritt; is-socjeta' intimata tirrespingi bhala infondata fil-fatt u fid-dritt l-allegazzjoni tal-ilmentaturi

illi hija ma adempjietx l-obbligi taghha, inkluz dawk kontrattwali jew li agixxiet b'negligenza grossolana, *culpa lata* u *recklessness* fit-twettiq tal-inkarigu taghha; illi minghajr pregudizzju ghall-premess is-socjetà intimata tichad bl-aktar mod kategoriku illi l-komportament taghha jikkostitwixxi *investment misselling* kif allegat mill-ilmentaturi u tafferma illi fil-mument li l-ilmentaturi akkwistaw l-investment in kwistjoni, dan l-investment fl-isfond tal-informazzjoni li kienet tezisti dwaru u abbazi tal-informazzjoni li kellha s-socjetà intimata minghand l-ilmentaturi stess kellu l-premessi kollha sabiex fil-fehma ragonevoli tas-socjetà intimata jinbiegh lill-ilmentaturi;

10. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-talbiet tal-ilmentaturi bin-numri tnejn (2), tlieta (3), erbgħa (4) u hamsa (5) huma infondati fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-socjetà intimata mhijiex responsabbli versu l-ilmentaturi għal ebda telf jew dannu li setghu gew sofferti minnhom, u lanqas ma hija responsabbli għal ebda kumpens jew reintegrazzjoni la minhabba xi nuqqas fit-twettiq tal-obbligi legali taghha fil-konfront tal-ilmentaturi, la minhabba xi komportament negligenti u/jew agir abbuziv, la minhabba xi '*investment misselling*' u lanqas minhabba xi komportament iehor kif allegat fl-ilment tal-ilmentaturi u għalhekk is-socjetà intimata ma għandhiex tigi ikkundannata thallas l-ebda ammont in linea ta' telf, dannu jew reintegrazzjoni lill-ilmentaturi u għalhekk it-talbiet fl-ilment tal-ilmentaturi għandhom jigu respinti;
11. Illi minghajr pregudizzju għall-eccezzjonijiet l-ohra, ir-raba' (4) u l-hames (5) talbiet tal-ilmentaturi għall-imghaxijiet hija kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt; Illi apparti l-fatt li la l-kapital u lanqas l-imghaxijiet ma kienu garantiti mis-socjetà intimata u tenut kont tal-andament tas-swieq finanzjarji fiz-zmien in kwistjoni, l-ilmentaturi ma jistghux jassumu illi kieku investew flushom f'investment iehor il-kapital taghhom kien ser jibqa' shih u/jew li kienu ser jaqilghu xi imghaxijiet għaz-zmien kollu tal-investment taghhom kif qed isostnu l-ilmentaturi;
12. Illi bir-rispett kollu, s-sitt (6) talba ma hijiex kontemplata fil-Ligi u, għaldaqstant, anke kieku dan it-Tribunal Arbitrali kellu jilqa' t-talbiet l-ohra, din it-talba hija improponibbli u ma tistax tintlaqa';

13. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez ta' dawn l-istanzi ghandhom jigu sopportati mill-ilmentaturi.

Sema' lill-partijiet

Ra l-atti kollha tal-kaz

Jikkonsidra:

Eccezzjonijiet Preliminari:

L-ewwel eccezzjoni moghtija mill-provditur tas-servizz hija fis-sens li huwa m'huwiex il-legittimu kontradittur izda hija l-kumpanija estera *Lifemark S.A.* li ghandha twiegeb.

L-Arbitru ma jaqbilx ma' dan ghaliex l-ilmentaturi m'humiex jikkwistinjaw il-gestjoni tal-prodott izda qed jilmentaw dwar l-agir tal-provditur tas-servizz li skont huma bieghilhom prodott li ma kienx addattat ghalihom, inbieghilhom prodott b'mod hazin u magghom seh *investment misselling*.

Jekk tinghata biss harsa lejn uhud mid-dokumenti bhall-*Purchase Contract Note*¹ jirrizulta li l-provditur tas-servizz mhux biss ta parir izda biegh l-investment *de quo* u kien proprju fuq il-parir tal-provditur tas-servizz li l-ilmentaturi investew f'dan il-prodott. Ghalhekk jirrizulta li kienet tezisti relazzjoni guridika bejn il-partijiet u, ghalhekk, il-provditur tas-servizz huwa l-legittimu kontradittur.

Eccezzjonijiet dwar Preskrizzjoni

L-ewwel tlett eccezzjonijiet jirrigwardjaw il-preskrizzjoni u l-provditur jikkwota l-Artikoli 1222, 2153 u 2156(f) tal-Kodici Civili.

Dwar il-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, il-ligi tipprovdi li:

---

¹ A fol. 93

'L-azzjoni ghal rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, ghemil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn (2). Dan jghodd ukoll ghar-rexxissjoni ta' obligazzjonijiet minghajr kawza, jew maghmulin fuq kawza falza.'

Din il-preskrizzjoni ma tapplikax ghal dan il-kaz ghaliex mhux qed issir talba ghal rixxessjoni ta' obligazzjoni minhabba vjolenza, zball, ecc., kif jindika dan l-Artikolu tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

Dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16, irid jinghad li r-relazzjoni bejn il-partijiet hija wahda kuntrattwali kif jirrizulta ampjament mill-*File Note*, u mill-fatt li l-provditur tas-servizz kien qed jaghti parir u jbiegh prodott finanzjarju lill-ilmentaturi u jidher b'mod car li nholqot din ir-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet f'ambitu ta' tranzazzjoni bejn konsumaturi u provditur tas-servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji liema provditur kien licenzjat mill-*MFSA* biex joffri dan is-servizz.

Il-preskrizzjoni akkwiljana tista' tigi invokata biss fejn l-obbligazzjoni tkun indipendenti minn xi forma ta' relazzjoni kuntrattwali kif deciz f'diversi sentenzi tal-Qrati taghna, fosthom, fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet, ***Roland Darmanin Kissaun vs GlobalCapital Financial Management Ltd. deciza fl-1 ta' Gunju 2017.***

Ghalhekk din l-eccezzjoni qieghda tigi michuda.

Dwar l-eccezzjoni a bazi tal-Artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, jrid jinghad li l-provditur tas-servizz ma gab l-ebda prova lanqas dwar din l-eccezzjoni.

L-uniku xhud tal-provditur tas-servizz kien Michael Schembri li fl-*affidavit* tieghu² u fil-kontroezami quddiem l-Arbitru ma jsemmi xejn dwarha. L-unika referenza ghall-preskrizzjoni li ssir mill-provditur tas-servizz hija fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu,³ li fiha innifisha mhi l-ebda prova u, ghalhekk, l-Arbitru

---

² A fol. 323 et seq

³ A fol. 525 et seq

jista' jichadha u jieqaf hawn, ghaliex min iressaq l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni jrid jippruvaha, u dan il-provditur tas-servizz ma ghamlux.

Imma ghal kull *buon fini*, anke dak li jintqal fin-nota ta' sottomissjonijiet ma jregix ghaliex jindika l-perjodu li minnha ghandha tghodd il-preskrizzjoni mid-data li '*sar l-inkontru bejn ir-rapprezentant tas-socjeta' intimata u l-ilmentaturi*', jigifieri fil-31 ta' Lulju 2008.

Però, dan huwa insostenibbli u illogiku. Kieku l-ilmentaturi jiehdu passi legali mid-data tal-inkontru mal-provditur tas-servizz, dan jakkuzahom b'intempestività, jekk mhux ukoll b'vessatorjeta', ghaliex hadd ma jkun jaf kif ser ikun l-andament tal-prodott.

Hu prezunt li l-partijiet ikunu qed jagixxu ma xulxin *in buona fede* u hadd ma jista' jfittex lil hadd kapriccjozament. F'dan il-qasam tas-servizzi finanzjarji ma jistghux japplikaw normi li japplikaw ghal oqsma ohra ghax speċjalment f'kazi ta' investiment ta' flus, hafna drabi z-zmien jurik jekk l-investiment ikunx sar tajjeb jew le u, normalment, meta l-prodott ma jkunx sejjer tajjeb.

Irid jinghad ukoll li f'dan il-kaz, il-provditur tas-servizz baqa' jibghat ic-cekkijiet ta' hlas sa Jannar 2016,⁴ u kien proprju f'dik id-data li informa lill-ilmentaturi li dak kien l-ahhar hlas. Il-pagamenti li saru anke f'dati qabel, jekk xejn, interrompew kwalunkwe preskrizzjoni li seta' kien hemm. Barra minn hekk, fl-ittri li kien jibghat il-provditur tas-servizz lill-ilmentaturi kien izommhom imdendlin billi jghidilhom li kien qed ikompli jsegwi zviluppi dwar il-kaz ghan-nom taghhom.⁵

Ma jistax ghalhekk issa jghid li messhom agixxew qabel.

Ghal dawn ir-ragunijiet, l-Arbitru qed jichad l-eccezzjonijiet dwar preskrizzjoni.

Fil-MERTU

L-Arbitru jrid jiddeciedi dan l-ilment b'referenza ghal dak li, fil-fehma tieghu, huwa gust, ekwu u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.⁶

---

⁴ A fol. 123

⁵ A fol. 121, 122

⁶ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

Il-Verzjoni tal-Ilmentaturi

L-ilmentatur jghid li huwa twieled fis-sena 1970, u bhala edukazzjoni kellu livell sekondarju fi skola tas-snaġġa' fil-qasam tal-elettriku. Huwa hadem dejjem bhala *electrician* f'diversi fabbriki u fil-*Malta Shipbuilding*. Illi sal-mument li gew biex jinvestu mal-*GlobalCapital* kellhom xi investimenti li saru fuq pariri tal-*BOV* jew *HSBC*.

Wara li l-provditur tas-servizz kien bieghilhom il-prodott *PATF (TEP 2)* fis-sena 2004, fejn kien intqal lilhom li dan kien investiment *low risk* u huma kienu qalulu li huma nies kawti u ma ridux jissugraw flushom, impjegat iehor tal-kumpanija aktar tard qalilhom biex ibieghu dan il-prodott u hajjarhom jinvestu fl-*SIB* li gie deskritt ukoll bhala *low risk*. Fil-31 ta' Lulju 2008, inbieghilhom l-*SIB* mir-rikavat li kienu dahhlu mill-*PATF*.

L-ilmentatur jghid li:

'Fl-isfond ta' dan kollu ahna ergajna hadna l-parir tal-Global anke jekk, bhal fil-kaz tal-2004, ma konniex ahna li fittxejna dan il-parir izda giet il-GlobalCapital fuqna'.⁷

Huma gew ikklassifikati mill-provditur tas-servizz bhala *retail clients*.

Jghid ukoll li:

'Il-Keydata Lifemark SIB inxtara fit-12 ta' Settembru 2008, ghall-istess valur ta' bejgh tal-investiment fil-PATF TEP 2, jigifieri £Stg34,290.57'.⁸

Jghid ukoll li t-telf minn dan l-investiment kien ta' £Stg28,210.

Jghid li mhux minnu, kif hemm fil-*File Note*, li huma qalu lill-provditur tas-servizz li ma ridux kopja tad-dokumenti li kienu iffirmaw; imma kien hemm ittikkjar ta' kaxxi li kienu b'dikjarazzjonijiet li ma ngabux ghall-attenzjoni taghhom qabel iffirmaw. Lanqas ma inghataw kopja tal-*Prospectus* jew inkella l-ahhar *Annual Report* u l-kontijiet finanzjarji tal-*Keydata Lifemark*, kif hemm ittikkjat fil-*File Note*.

---

⁷ A fol. 111

⁸ A fol. 112

Huma wkoll inghataw garanzija li li l-kapital kien sikur u kompatibbli mar-riskju li riedu jiehdu, jigifieri *'very cautious'*.

Mart l-ilmentatur u, cioè, RE xehdet li hija kellha livell ta' skola sekondarja; kellha biss zewg *'O' Levels* u hadmet bhala *machine operator* sakemm izzewget, u minn meta zzewget iddedikat hajjitha ghall-familja bhala mara tad-dar u omm.

Peress li hija kienet tkun prezenti fil-laqghat mar-rapprezentanti tal-provditur tas-servizz, hija taf x'kien jigri u kkonfermat dak kollu li xehed zewgha.⁹

Il-Verzjoni tal-Provditur tas-Servizz

Ghall-provditur tas-servizz xehed biss Michael Schembri. Mistoqsi jekk kienx kellem lir-rapprezentant tal-*GlobalCapital* li kien biegh il-prodott in kwistjoni lill-ilmentaturi, qal li ma kienx kellmu ghaliex ma kienx ghadu jahdem mal-kumpanija.

Michael Schembri xehed illi huwa kien ra l-*file* u ma kienx involut fit-tranzazzjoni *per se*.

Huwa qal li li l-provditur tas-servizz kien agixxa ta' intermedjarju u mhux bhala principal u esegwixxa ordni ta' haddiehor.

Jibbaza l-kaz fuq il-*File Note* (DOK MS 1) u jghid li din kienet xhieda ta' dak li gara meta inghata s-servizz u din kienet fi *standard form* kif anke permess mill-*MFSA*. Jghid li din kienu jzommuha ghal ragunijiet regolatorji u interni. Jghid li l-ilmentaturi kienu midhla tal-investimenti finanzjarji u digà kellhom prodotti ohra tal-investment u jghid li daww kellhom *'risk factors'*.

A bazi tal-*File Note* jghid li l-provditur tas-servizz kien indika diversi prodotti lill-ilmentaturi u li saret spjegazzjoni dwar il-prodott *Lifemark*, mertu tal-ilment, u gew spjegati ir-riskji abbinati mieghu, u bil-firma taghhom fuq dan id-dokument l-ilmentaturi iddikjaraw li kienu jafu li l-investment jista' jitla' u jinzel u li jistghu jirkupraw anqas mis-somma investita kif ukoll li l-passat mhux garanzija tal-futur.

Jghid li l-ilmentaturi kellhom esperjenza vasta fl-investimenti qabel ma investew fil-*Lifemark* liema investimenti kellhom riskju medju.

---

⁹ A fol. 114

Il-provditur tas-servizz kien qeda dmiru sew u anke meta l-prodott beda jkollu l-problemi fl-2010, huwa informa b'dan lill-ilmentaturi.

Jghid li mill-investment, l-ilmentaturi kienu irceview is-somma ta' GBP6,079.69, liema somma inghatat mis-*Security Trustee* li hadu hom bla rizerva kif jidher mid-dokumenti DOK MS 4 sa DOK MS 8.¹⁰

Il-Prodott

Dan il-prodott, il-**Keydata International Secure Income Bond (SIB)**,¹¹ kien ibbazat fuq negozju fil-pensjonijiet dwar il-hajja fis-suq Amerikan. Min hareg dan il-prodott ippronunzja ruhu bl-aktar mod enfatiku u b'tipa kbira li jaghti qligh ta' 7.5% kull sena fl-iSterlina u 7% fis-sena fid-Dollaru u l-Ewro ghall-perjodu ta' hames snin.

L-*SIB* kien investment tal-kategorija *asset-backed securities*. Minghajr ma wiehed joqghod jidhol fid-dettall tal-istruttura legali (u kumplikata tieghu), l-*SIB* kien jinvesti f'*bonds (security bonds)* li l-assi *underlying* taghhom kienu poloz tal-assikurazzjoni fuq il-hajja ta' individwi Amerikani.

Dan il-prodott, fost affarijiet ohra, falla ghaliex l-analizi tal-aspettattiva tal-hajja/mewt tal-*life-assured* ma kinetx korretta. Aktar ma wiehed idum haj, aktar irid idum ihallas *premium* biex il-polza tibqa' hajja inkella tiflew fil-valur. Dan johloq problema ta' likwidita' biex tkompli ssostni finanzjarjament il-mudell kompost minn diversi poloz ta' assikurazzjoni fuq il-hajja.

Dan kien riskju li hafna analisti ma tawx kazu. Imma kien, fil-fatt, aspett importanti hafna. Minhabba l-avvanzi fil-medicina, hafna nies jibqghu jghixu ghal zmien itwal u b'hekk il-*premium* irid idum jithallas ghal numru ta' snin aktar.

Jekk l-analisti u nies professjonali li kellhom esperjenza biex janalizzaw dawn il-prodotti ma waslux ghal dan, allura, lanqas wiehed jistenna li *retail investors*, bhalma huma l-ilmentaturi, kellhom ikunu f'qaghda li jaghmlu dan.

---

¹⁰ A fol. 493-501

¹¹ Dan il-prodott huwa indikat fuq il-*File Note* bhala *Lifemark SA Secure Income Bond Issue 3*. Il-brochure gie ipprezentat a fol. 100.

Apparti l-fatt ukoll li l-isem *Secure Income Bond* jaghti lill-investitur bla esperjenza f'dawn it-tip ta'prodotti x'jifhem li l-investment huwa wiehed sikur u bla riskji, jew riskji baxxi u limitati.

Jekk wiehed ihares lejn il-*brochure* tipiku tal-SIB jara li mal-ewwel faccata, bi prominenza kbira, hemm rati tajba ta' dhul (*Annual Income Over 5 Years*), ritratt kbir ta' *lighthouse* (simbolu tas-sigurtà) u b'indikazzjoni ta' x'inhuma l-beneficcji u l-kwalità tal-prodott:

'Aims to provide return of capital after 5 years

Bond invests in cash and assets by institutions rated 'A' or better by Standard and Poor's or equivalent;

Quarterly income option available'.

Ghalkemm fl-istess *brochure* jissemma li jista' jkun hemm xi riskju ghall-kapital, u jista' jkun hemm xi tnaqqis fl-ahhar jew jekk tigbed l-investment qabel, però, l-enfasi qiegħda fuq il-beneficcji li kien joffri dan il-prodott.

Taht it-titolu,¹² ***Benefits at a Glance***, hemm dan it-test:

'> Early investment bonus of 4%

> An investment with NO Stock Market Exposure

> Investing in cash and assets issued by institutions rated 'A' or better by Standard & Poor's or equivalent

> Available via banks, stockbrokers and direct investment

> Low minimum investment – Only £10,000 / \$20,000 / €10,000

> The bond will be listed on the Luxembourg Exchange

> The issue is regulated and authorised by the CSSF the Financial Regulator in Luxembourg.'

Hemm ukoll dan b'tipa kbira:

---

¹² Pagna 5 tal-*brochure*

***'A lower risk profile and a higher level of income allows you to receive the income you need without the worry of stock market falls.'*¹³**

Il-prodott kellu r-riskji – il-kapital ma kienx garantit, u kif kien ser imur kien pjuttost ibbazat fuq il-*performance* ta' prodotti ohra simili ta' dak iz-zmien, apparti l-mudelli matematici u l-*assumptions* li jigu ma' dawn il-mudelli.

Ir-riskji kif deskritti forsi kienu jaghtu l-impresjoni li ma kinux ivarjaw wisq minn uhud mill-prodotti l-ohra ta' investment li forsi kienu qed jigu offruti lil investituri ohra. Il-prodott fl-ebda mument ma kien iwieghed protezzjoni assoluta ghall-kapital.

Però, ma jistax jitqies li dak iz-zmien li nbiegh l-*SIB*, kien investment b'riskju baxx. Anzi, kien investment f'kategorija ta' riskju medju ghal riskju gholi.

Dan mhux qed jinghad with the *benefit of hindsight*, imma ghaliex in-natura tal-prodott – li jinvesti f'*bonds* li jinvestu f'poloz tal-assikurazzjoni fuq il-hajja – u l-istruttura innifisha tal-investment kienu jaghmlu l-*SIB* investment riskju li ma kienx addattat ghal *retail investors* kif kienu l-ilmentaturi .

Dawn it-tip ta' investimenti huma *Asset-Backed Securities* li huma prodotti kumplessi u ta' riskju gholi.

Meta l-*MFSA*, li hija r-regolatur f'dan il-qasam, rat li kienu qed jinbieghu prodotti li huma *Asset-Backed Securities* bhal dan il-prodott, interveniet billi harget: *Warning to prospective investors about Asset-Backed Securities*,¹⁴ bhalma hu l-*SIB*, fejn qalet:

'The Malta Financial Services Authority (MFSA) has come across local media adverts, reports and product documentation about investments in "bonds" or "fund accounts" whose performance is linked to assets, such as life insurance policies or currencies (referred to as asset-backed investments). By their very nature, these investments are not easy to understand.

Despite the fact that they may be promoted as "alternative" to traditional or conventional investments, these are investment opportunities which involve

---

¹³ *Ibid.*

¹⁴ *MFSA Consumer Media Release 13/11/2009 (ref. 05/2009)*

substantial risks, in particular liquidity risks, whereby the investor may be unable to sell his investment ...'

'When it comes to redemption (selling) of these investments, these ... restrict the investor from selling his holdings before the investment matures ...'

'Consumers should be aware that the characteristics of these products make them unsuitable for unsophisticated investors. These products are generally considered appropriate for investors who have experience and knowledge to understand how these financial instruments work and can afford to take the relevant risks.'

Huwa minnu li dan l-*statement* hareg wara l-bejgh tal-prodott *de quo* imma dak li qalu kemm l-MFSA u kif ukoll il-*Financial Conduct Authority* tar-Renju Unit juri x'tip ta' investiment kien l-SIB li kien *asset-backed security* ibbazat fuq TLPI's.

Barra minn hekk, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza fl-ismijiet ***Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Ltd. deciza fil-11 ta' Lulju 2016***, qalet hekk dwar dawn it-tipi ta' prodotti:

*'Hu minnu illi ma jfissirx li investiment li jkun sigur, dan ma jistax ifalli xorta, izda investiment f'kumpaniji ta' life insurances ma jstghux jitqiesu bhala investimenti siguri ghall-ahhar. Il-Qorti tirreferi ghal dak li jghid f'artikolu pubblikat fl-14 ta' Frar 2014 il-*Financial Conduct Authority* tar-Renju Unit li jitkellem fuq traded life policy investments kif jidher li kien kostitwit dan il-fund.'* Jintqal hekk:

Traded life policy investments (TLPIs), which are sometimes called "death bonds" - are complicated products generally unsuitable for the mass retail market.

They are also known as "death bonds" because the ultimate investment is in life assurance policies, typically of US Citizens. Investors hope to benefit by buying the right to the insurance payouts upon the death of the original policyholders.

They are sometimes also known as "traded life settlements" or "senior life settlements".

TLPIs may pay a regular income or can aim to grow in value over time. Most death bonds are sold as unregulated collective investment schemes (UCIS), but some take other legal forms.

Our review of sales in the TLPI market revealed high levels of unsuitable advice. We are worried that this market could grow and cause further customer losses in the future.

As a result, we have recommended that these products should not reach ordinary retail investors in the UK. This would mean that firms should not be marketing, recommending or selling these products to the mass retail market.'

L-element kumpless u riskjuż ta' dan il-prodott gie wkoll innutat mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili f'sentenza oħra ridenti dwar l-istess prodott *SIB*.¹⁵

Il-Qorti waslet għal din il-konkluzjoni:

'Lill-Qorti jirrizultalha bl-aktar mod car li s-socjetà konvenuta naqset mill-obbligu li kellha li mhux biss tagħti spjegazzjoni cara dwar il-prodott li kien qiegħed jigi promoss minnha, partikolarment f'dawk li huma riskji li dan igorr miegħu, izda wkoll li taccerta ruhha jekk mil-livell ta' esperjenza li għandhom l-atturi b'investimenti oħra li huma setgħu għamlu tul hajjithom, humiex jifhmu dan il-prodott x'jinvolvi, u jekk kienx hemm prodotti oħra li setgħu jigu offruti lilhom li setgħu kienu aktar adattati għac-cirkostanzi tagħhom. F'dan l-ambitu, il-Qorti tikkunsidra li minkejja li l-atturi ffirmaw il-contract note li tpoġġa għad-dispożizzjoni tagħhom mis-socjetà konvenuta, b'danakollu ma jfissirx li l-atturi fehmu l-kumplikazzjonijiet ta' dan il-prodott, jew ir-riskji inerenti li jgħorru prodotti bħal dawn. Kellu jkun evidenti għas-socjetà konvenuta sa minn meta bdew l-inkontri mal-atturi, li dak li kien adattat għall-atturi kienu prodotti ta' investiment b'riskju baxx u kawt għaliex l-atturi ma ridux jidhlu għal riskju għoli u spekulattiv, assocjat mal-investimenti li huma gew fil-fatt indotti jakkwistaw mis-socjetà konvenuta.'

Il-fatti tal-kaz odjern li għandu quddiemu l-Arbitru huma ferm simili għal dawk li ssemew f'din il-kawza

Kif inbiegħ dan il-Prodott u jekk kienx *suitable* għall-Ilmentaturi

Huwa ammess mill-provditur tas-servizz li dan il-prodott gie mibjugħ a bazi ta' parir. Għalhekk skont ir-Regoli tal-MFSA taht il-Kap. 370 tal-Ligijiet ta' Malta, liema regoli ddahhlu biex jagħtu effett lid-Direttiva *MiFID* mahruġa mill-Unjoni

---

¹⁵ *Concetta Galea et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, 5/10/2018

Ewropea, meta jinghata parir fuq investment irid isir is-*Suitability Assessment* tal-konsumatur.

Kif inghad, is-servizz li inghataw l-ilmentaturi kien wiehed ta' parir (*advisory service*)¹⁶ u, ghalhekk, skont ir-Regolamenti¹⁷ li kienu jorbtu lill-provditur tas-servizz kellu jsir *suitability test* tal-ilmentaturi.

Regola 2.13 tghid hekk:

*'When providing **investment advice or portfolio management services**,¹⁸ the Licence Holder shall obtain the necessary information, in accordance with SLCs 2.16 to 2.20 and SLC 2.22 to 2.24 regarding the client's or potential client's knowledge and experience in the investment field relevant to the specific type of product or service, his financial situation and his investment objectives so as to enable the Licence Holder to recommend to or, in the case of portfolio management, to effect for the client or potential client, the Investment Services and Instruments that are suitable for him.'*

Imbaghad, Regola 2.16, li tistabilixxi dan is-*suitability test*, tghid hekk:

'The Licence Holder shall obtain from clients or potential clients, such information as is necessary for the Licence Holder to understand the essential facts about the client and to have a reasonable basis for believing, giving due consideration to the nature and extent of the service provided, that the specific transaction to be recommended, or entered into in the course of providing a portfolio management service, satisfies the following criteria:

- a. it meets the investment objectives of the client in question;*
- b. it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives;*
- c. it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio'.*

---

¹⁶ A fol. 76

¹⁷ *Investment Services Rules for Investment Services Providers, Part B: Standard Licence Conditions (SLC)*

¹⁸ *Bold* tal-Arbitru

L-ilmentaturi jishqu li huma riedu investment b’riskju baxx ghaliex kienu ‘*very cautious*’ u ma ridux jissugraw il-kapital. Kif intqal ampjament f’din id-decizjoni, l-SIB ma kienx jiggarrantixxi l-kapital u kien prodott kumpless li ma kellux jinbiegh lill-ilmentaturi. Ghalhekk ma kienx jilhaq l-objettivi tal-klijenti u b’hekk l-ewwel kriterju tas-*suitability assessment* ma ntlahaqx.

Il-provditur tas-servizz ma ppruvax, kif kellu jaghmel, li meta sar dan l-investment l-ilmentaturi kienu jifilhu jgorru t-telf u r-riskju li kien igorr il-prodott.

It-tielet kriterju jishaq fuq li l-klijent ried ikollu ‘*the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio*’.

Filwaqt li r-rapprezentant tal-provditur tas-servizz jghid li l-ilmentaturi kellhom hafna esperjenza fl-investimenti, isemmi biss tliet prodotti li wiehed minnhom kien inbiegh lilhom fuq parir tal-provditur tas-servizz stess. Din mhix prova adegwata li taghmel lill-ilmentaturi nies ta’ esperjenza li setghu jifhmu r-riskji li kien hemm fl-SIB.

Kif intqal, lanqas l-esperti ma ghamlu l-kalkoli sew dwar dan il-prodott, ahseb u ara, kemm setghu jirrealizzaw ir-riskji abbinati ma’ dan il-prodott nies ta’ ftit skola bhall-ilmentaturi, li kienu nies tax-xoghol u li jiddependu totalment fuq in-nies esperti li kellu l-provditur tas-servizz.

Ghalhekk lanqas dan il-kriterju ma gie sodisfatt. Dan kollu jwassal lill-Arbitru ghall-konkluzjoni li dan il-prodott ma kienx *suitable* ghall-ilmentaturi u qatt ma messu nbiegh lilhom.

L-ilmentatur, mhux kontradett, xehed fil-kontroezami kif inbiegh lilu dan il-prodott, b’hafna assigurazzjoni li flusu kienu garantiti u ntqal lilu li anke l-isem tal-prodott bhala *Secure Income Bond* kien juri li kien investment sikur:

‘Qed nigi mistoqsi jekk qrajt jew jekk fehmunix li l-kapital jista’ jitla’ u jinzel u li nista’ niehu kapital anqas fl-ahhar milli investajt, nghid li ma qalilniex li jista’ jigri dan il-kaz anzi qalilna li huwa secure bond u ghafas fuq il-kelma secure. Jien nghid li dak il hin ma qrajthiex ghax, kif digà xehedt, huwa gabhielna quddiemna u ma qrahielniex u kemm gabilna ghall-firem ... Jien ghidtlu li rrid inkun very

cautious. Qalilna thabbel rasek xejn. Serrhilna mohhna u tana l-karti u ahna iffirmajnihom'.¹⁹

Il-provditur tas-servizz kellu jara li l-ilmentaturi kellhom '*knowledge and experience in the investment field relevant to the specific type of product*',²⁰ haga li l-ilmentaturi ma kellhomx.

Huwa car li l-ilmentaturi fdaw lill-provditur tas-servizz ghax kellhom fiducja fih. Inholqot relazzjoni fiducjarja u, ghalhekk, il-provditur tas-servizz kellu jagixxi bhala missier tajjeb tal-familja u ma jinvestix flushom fi prodott kumpless u riskjuz.

Barra minn hekk, bhala *Licence Holder* tal-MFSA u provditur ta' servizz finanzjarju, il-provditur tas-servizz kellu jagixxi fl-ahjar interess tal-klijent:

*'When providing Investment Services to clients, a Licence Holder shall act honestly, fairly and professionally in accordance with the best interests of its clients.'*²¹

Li kieku l-provditur tas-servizz mexa ma' din in-norma, ma kienx joffri dan il-prodott lill-ilmentaturi.

Skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta,²² l-Arbitru jrid jara jekk fil-mument li jsir l-investment dan kienx jilhaq l-aspettattivi ragonevoli u legittimi tal-konsumatur.

L-ilmentaturi riedu investment sikur b'kapital garantit u l-aspettattivi taghhom kien li jkollhom dhul (*income*) minn dan il-prodott minghajr ma jissugraw flushom li kienu gejjin mill-hidma taghhom. Kif inghad, il-prodott *SIB* ma kienx jaghti dawn il-garanziji u, ghalhekk, sar bejgh hazin tal-prodott .

Ghal dawn ir-ragunijiet, l-Arbitru jikkonkludi li l-ilment huwa wiehed gust, ekwu u ragonevoli u qed jilqghu.

Peress li sar *misselling* tal-prodott, l-ilmentaturi ghandhom jitpoggew kemm jista' jkun fil-pozizzjoni originali taghhom.

---

¹⁹ A fol. 506

²⁰ *Bold* tal-Arbitru

²¹ SLC 2.01

²² Art. 19(3)(c)

Huma nvestew is-somma ta' GBP34,290.57,²³ li minnhom ghandha titnaqqas is-somma ta' GBP6,079.69,²⁴ li huma irceview. Ghalhekk kien hemm telf kapitali ta' GBP28,210.88.

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru jordna lil *GlobalCapital Financial Management Ltd.* thallas lill-ilmentaturi s-somma ta' GBP28,210.88, jew l-ekwivalenti taghhom fl-ewro, skont ma jipprovdli l-Artikolu 21(3)(c) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta.

Bl-imghax legali mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-hlas effettiv.

L-ispejjez tal-kaz huma ghall-provditur tas-servizz.

Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

---

²³ A fol. 93

²⁴ A fol. 493-501